ศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร
สบอ. ๙ (อุบลราชธานี)
เลขที่รับ A0046
วันที่ 16 ก.ย. 69

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) ส่วนอำนวยการ โทร ๐ ๔๕๓๑ ๑๖๗๗ ต่อ ๑๐๗
ที่ ทส ๐๙๑๙.๑๐๒/๕๐ ๓๕ ๙ **วันที่** ๑๖ กันยายน ๒๕๖๙
เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา)

เรียน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วน
หัวหน้าศูนย์ทุกศูนย์

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) ขอส่งสำเนาหนังสือกองแผนงานและสารสนเทศ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒๐๔/ว ๔๐๑๔๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๙ เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) มาเพื่อทราบและขอความร่วมมือจากหน่วยงานโปรดพิจารณาเสนอความเห็น และแจ้งผลการพิจารณา ส่งให้ฝ่ายยุทธศาสตร์และแผน ส่วนอำนวยการ ทางไปรษณีย์อิเล็กทอร์นิกส์ Plandnp9@gmail.com ภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๙

(นายนิวัฒน์ สงมา)
เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส วิทยาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙

เรียน หัวหน้าศูนย์สารสนเทศ
- เห็นควรมอบ นายศิรเดช ชัยรัตน์ พนักงานธุรการ ๓ ดำเนินการ
- เรียนมาเพื่อทราบ

นางเจริญพร จิรมงคลการ
พนักงานธุรการ ส ๓

ทราบ
ดำเนินการตามเสนอ

(นายณฐพร ศรีพรหม)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
หัวหน้าศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร

กองยุทธศาสตร์และแผน
เลขที่รับ 10070
วันที่ 15 ก.ย. 2569
เวลา 16.10 น.

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๑ (อุบลราชธานี)
เลขที่รับ ๗๗๑๖
วันที่รับ 15 ก.ย. 2569
เวลา

ส่วนที่สุด **บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กองแผนงานและสารสนเทศ ส่วนนโยบายและแผน โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๐๗๗๗ ต่อ ๑๒๓๓
ที่ ทส ๐๙๐๕.๒๐๙/ว ๕๐๑๕๕ **วันที่** ๑๕ กันยายน ๒๕๖๙
เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา)

ส่วนอำนวยการ
เลขที่รับ ๗๗๑๗
วันที่รับ 15 ก.ย. 2569
เวลา

หน้าห้อง ผอ. สบอ.9
เลขที่รับ 40440
วันที่/เวลา
ส่งคืน/แก้ไข 16 ก.ย. 2569
รับคืน

(1)- เรียน ผู้อำนวยการกองจัดการที่ดินป่าอนุรักษ์
ผู้อำนวยการกองอุทยานแห่งชาติ
ผู้อำนวยการกองอนุรักษ์สัตว์ป่า
ผู้อำนวยการกองป้องกัน ปราบปราม และควบคุมไฟป่า
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙

ด้วยกองแผนงานและสารสนเทศ ได้รับการประสานจากเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน) เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๙ นำส่งสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๒๑๖๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๙ เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) แจ้งให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แล้วแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน) ทราบ

กองแผนงานและสารสนเทศ พิจารณาแล้ว จึงขอความร่วมมือจากหน่วยงานของท่าน โปรดพิจารณาเสนอความเห็น และแจ้งผลการพิจารณาให้กองแผนงานและสารสนเทศทราบในเบื้องต้นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo.dnp@gmail.com ภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๙ เพื่อประมวลเรื่องนำเสนออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณา และจัดส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายมานัส ปานมณ)
ผู้อำนวยการกองแผนงานและสารสนเทศ

☑ สอก. ☐ สอช. ☐ กกม.
☐ สอห. ☐ สอป. ☐ คทส.
☐ สฟป. ☐ สงท. ☐ สปร.
☐ สทอ. ☐ กวช. ☐ สปส.
☐ ศคล.

นายกำพลศักดิ์ วงศ์นารี
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

ส่วนประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน)
เลขรับ: 20158
วันที่รับ: 14/9/2569
เวลารับ: 15:40

ด่วนที่สุด

สำนักงานรัฐมนตรี ทส.
เลขรับ: 20259
วันที่รับ: 14/9/2569
เวลารับ: 14:49

ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ส) ๒๑๖๔๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสภาเกษตรกรแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สกช. ๐๑๐๑/๑๒๗ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๙

ด้วยสภาเกษตรกรแห่งชาติได้เสนอเรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งขอความเห็นด้วย จะขอบคุณยิ่ง ทั้งนี้ หากไม่เสนอความเห็นภายในระยะเวลาดังกล่าว จะถือว่าไม่ขัดข้อง

ขอแสดงความนับถือ

ภิรวรรณ สุวรรณรัตน์

(นางสาวภิรวรรณ สุวรรณรัตน์)
ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๙๓ (ยศพรวดี)
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๐๗.๔/ วันที่

เรียน อปม. ออส.

เพื่อโปรดพิจารณาเสนอความเห็น แล้วแจ้งให้ สป.ทส. (กยผ.) ทราบทั้งทางหนังสือและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cplo.mnre@hotmail.com

ภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๙

ทั้งนี้ หากไม่เสนอความเห็นภายในระยะเวลาดังกล่าว จะถือว่าไม่ขัดข้อง สามารถดาวน์โหลดเอกสารฯ ได้ทาง QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

ด่วนที่สุด

ที่ วันที่

เรียน ปกท.ทส.

เพื่อโปรดพิจารณาลงนาม

https://q.me-qr.com/hrkhwoat
ดาวน์โหลดเอกสาร
สป.ทส. (กยผ.) (สโรชา)
โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๒๗๕
Email : cplo.mnre@hotmail.com

คุณสิริรวมฯ
ผ่าน ผอ.
15 ก.ย. ๖๙

กยป. กยช. กอป. ผอ. 1, 2, 7, 9

-ทราบ
ปฏิบัติ ...
15 ก.ย. ๖๙

ด่วนที่สุด

ที่ สภช. ๐๑๐๑/๑๒๗

สภาเกษตรกรแห่งชาติ
๑๒๐ อาคาร C ชั้น ๕
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๗ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ พื้นที่ชายแดน (ไทย-กัมพูชา) จำนวน ๑ ชุด

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ พื้นที่ชายแดน (ไทย-กัมพูชา) จำนวน ๑ ชุด

๓. พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑ ชุด

๔. สำเนาสรุปมติที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๒ มกราคม ๒๕๖๙ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอเรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. **เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี**

เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและบริหารจัดการสถานการณ์ความตึงเครียดจากสถานการณ์การสู้รบของกองกำลังนอกประเทศ บริเวณชายแดน (ไทย-กัมพูชา) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มาจนถึงปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ชายแดนทั้งทางตรงและทางอ้อม จำนวน ๘ จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด และปราจีนบุรี ในชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัย การประกอบอาชีพ การเกษตร การค้าชายแดน ตลอดจนปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชายแดน

/ภาครัฐควร...

ภาครัฐควรมีมาตรการรองรับเพื่อช่วยเหลือ เยียวยาและพัฒนาอาชีพกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบในการชดเชยความเสียหาย การพักชำระหนี้ ฟื้นฟูการดำรงชีพ ซึ่งปัญหาชายแดนมีความซับซ้อนและอาจส่งผลต่อเนื่องในระยะยาว การช่วยเหลือในรูปแบบเงินเยียวยาเพียงอย่างเดียวจึงอาจไม่เพียงพอ การมีมาตรการหรือแนวทางในการพัฒนาอาชีพภาคเกษตรกรรม ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สนับสนุนเงินทุน ปัจจัยการผลิต สิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยน์ทรัพยากรขั้นพื้นฐาน ที่ดินทำกิน แหล่งน้ำ และสามารถบริหารจัดการระบบการผลิต การแปรรูปและการตลาด จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ภาครัฐต้องมีแผนงานเพื่อรองรับสถานการณ์ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคงและยั่งยืน

การเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดนควบคู่กับการพัฒนาอาชีพในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา และการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้แนวคิด **"ซ่อมอาชีพเดิม ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่น กลไกตลาดนำการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นถิ่น สร้างรายได้อย่างยั่งยืน"** เป็นการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและความมั่นคงในโครงสร้างพื้นฐาน สามารถพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม ฉบับที่ ๒ ภายใต้วิกฤตการณ์ฉุกเฉินจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในการนี้สภาเกษตรกรแห่งชาติ อาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

มาตรา ๑๑ (๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การผลิต การแปรรูป การตลาด และการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

มาตรา ๑๑ (๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรรม รวมทั้งการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๓ การใดที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมของเกษตรกร สภาเกษตรกรแห่งชาติอาจร้องขอเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้

ดังนั้น จึงมีเหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

/๒. ความเร่งด่วน...

๒. <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

จากสถานการณ์ความขัดแย้ง อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ พื้นที่ชายแดน (ไทย-กัมพูชา) ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชายแดนไทยโดยตรง ทั้งด้านราคาสินค้าเกษตร การค้าชายแดน การท่องเที่ยว และต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น เกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย และแรงงานในพื้นที่ได้รับผลกระทบด้านรายได้และสภาพคล่องอย่างชัดเจน ข้อเสนอนี้ถือเป็น วิกฤตการณ์ฉุกเฉิน (Emergency Crisis) ที่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา (Time-sensitive) และปัจจุบันสถานการณ์ในพื้นที่ยังมีความอ่อนไหวด้านความมั่นคงที่อาจมีการปะทะกันทางทหารเป็นรอบที่ ๓ ได้ทุกเมื่อ หากรัฐบาลไม่เร่งดำเนินการวางแผนงานในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม จำนวน ๘ จังหวัดได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด และปราจีนบุรีให้ครอบคลุม และเร่งกำหนดกรอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เพียงพอไว้ล่วงหน้า เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ เป็นต้นไปในทุกปี อาจเกิดความเสียหายขยายเป็นวงกว้างที่ไม่อาจประเมินค่าได้

๓. <u>สาระสำคัญและข้อเท็จจริง</u>

จากสถานการณ์ดังกล่าว สภาเกษตรกรแห่งชาติ อาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายมาตรการผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรจากสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา ร่วมกำหนดแนวทางและจัดทำข้อเสนอแนะตามกรอบการดำเนินงานและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการของประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดทั้ง ๘ จังหวัด ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ติดชายแดนไทย-กัมพูชา ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด และปราจีนบุรี ได้สำรวจพบข้อเท็จจริงและบริบทของปัญหาที่แตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ โดยสรุปเป็นประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกรอันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) จากการประมวลข้อมูลสามารถสรุปประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายหรือได้แนวการดำเนินงาน ดังนี้

- กลุ่มอีสานใต้ (อุบลราชธานี, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, บุรีรัมย์) ปัญหาหลัก คือ "ความมั่นคง ปลอดภัย และการสูญเสียพื้นที่ทำกิน" ส่งผลกระทบให้

๑) ประชาชนต้องอพยพฉุกเฉินออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย ทิ้งบ้านเรือน สัตว์เลี้ยง และพื้นที่เพาะปลูก

๒) พื้นที่เกษตรกรรมถูกทิ้งร้าง ขาดการบำรุงรักษา ไม่สามารถเข้าเก็บเกี่ยวได้ ส่งผลให้ผลผลิตเสียหาย ๑๐๐%

๓) ทรัพย์สินและเครื่องจักรกลทางการเกษตรสูญหาย หรือถูกทำลายจากยุทโธปกรณ์

๔) มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ทั้งเจ้าหน้าที่ทหารและพลเรือน

๕) เกิดความหวาดระแวง และความกังวลต่อปัญหาทุ่นระเบิดที่ตกค้างใหม่ในพื้นที่

/- กลุ่มภาคตะวันออก...

- กลุ่มภาคตะวันออก (สระแก้ว, จันทบุรี, ตราด และปราจีนบุรี) ปัญหาหลัก คือ "แรงงาน การค้าชายแดน และการพังทลายของห่วงโซ่อุปทาน" ส่งผลกระทบให้

๑) วิกฤตด้านแรงงาน เนื่องจากการประกาศปิดจุดผ่านแดน เช่น ช่องจอม บ้านแหลม บ้านผักกาด ฯ ส่งผลทำให้ระบบแรงงานข้ามชาติภาคการเกษตรหยุดชะงัก 100% ส่งผลให้เกษตรกรไทยไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตมูลค่าสูงได้ทันเวลา

๒) วิกฤตด้านการค้าชายแดน เนื่องจากพ่อค้าคนกลางและล้งไม่สามารถส่งออกสินค้าเกษตรผ่านแดนได้ตามปกติ ส่งผลทำให้เกิดภาวะผลผลิตล้นตลาด (Oversupply) ภายในประเทศ ราคาสินค้าเกษตรดิ่งลงอย่างรุนแรง ตลาดการค้าชายแดนซบเซาและหยุดชะงัก

๓) วิกฤตด้านต้นทุนโลจิสติกส์ เนื่องจากการต้องเปลี่ยนเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรเพื่อหลีกเลี่ยงพื้นที่ปะทะ หรืออ้อมไปยังด่านพรมแดนที่ไกลขึ้น ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งพุ่งสูงขึ้นและส่งผลเสียต่อขีดความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง

อีกทั้งข้อเท็จจริงด้านช่องว่างทางนโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ประสบภัย เนื่องจาก ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ครอบคลุมเฉพาะ "ภัยธรรมชาติ" แต่เมื่อพิจารณาตีความแล้วแล้ว ระเบียบฯ ดังกล่าว ไม่ครอบคลุมถึง "ภัยสงครามหรือภัยจากความมั่นคงชายแดน" ทำให้ส่วนราชการระดับจังหวัดไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนเพื่ออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติได้

ประเด็นปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีข้อสั่งการทางกฎหมายรองรับ ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ใน ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑) ประเด็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามแนวชายแดน โดยขยายผลการก่อสร้างรั้วถาวร ภายใต้โครงการก่อสร้างรั้วความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย–กัมพูชา โดย "กองทุนหทัยทิพย์" มูลนิธิจุฬาภรณ์ ในพื้นที่อื่นที่มีความเหมาะสมตามยุทธวิธีด้านความมั่นคงตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา **"การขยายผลโครงการรั้วชายแดนใน ๗ จังหวัด"** ควรหลีกเลี่ยงการกำหนดพิกัดแบบละเอียดในระดับจุดยุทธศาสตร์หรือพิกัดทางทหาร และควรเสนอเป็น **"พื้นที่เป้าหมายเชิงนโยบาย"** ให้หน่วยงานความมั่นคงเป็นผู้กำหนดแนวรั้วจริงภายหลังการสำรวจแนวเขตและประเมินความเสี่ยงทั้ง ๗ จังหวัดที่อยู่ในกรอบสถานการณ์ชายแดน ได้แก่ **อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด** โดยรัฐบาลควรอนุมัติหลักการสร้างรั้วชายแดนไทย–กัมพูชา และมอบให้กองทัพพิจารณารายละเอียด/พิกัด และต้องคำนึงถึงกฎหมาย ความคุ้มค่า มนุษยธรรม และการหารือกับประชาชนในพื้นที่ ทั้ง ๗ จังหวัด โดยการดำเนินการควรยึดหลักสำคัญและมีเกณฑ์พิจารณา ได้แก่

/ เป็นพื้นที่...

๑.๑) เป็นพื้นที่ที่แนวเขตมีความชัดเจนเพียงพอ เช่น พื้นที่แนวเส้นตรง ความยาว ๕๘ กม. เป็นลำดับแรกและขยายผลต่อในพื้นที่ความมั่นคงที่เหมาะสม เป็นต้น

๑.๒) พื้นที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือพื้นที่ยึดคืน

๑.๓) มีชุมชนหรือพื้นที่เศรษฐกิจอยู่ใกล้แนวชายแดน

๑.๔) มีความเสี่ยงต่อการรุกล้ำ/ลักลอบข้ามแดนสูง

๑.๕) เคยเกิดเหตุการณ์ความมั่นคงหรือมีการเผชิญหน้ามาก่อน

๑.๖) มีความจำเป็นต้องเพิ่มความปลอดภัยให้ประชาชน

๑.๗) รับฟังประชาชน ออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่และประเมินผลกระทบ

และ ควรพัฒนาจาก "กำแพง" ไปสู่ "ระบบป้องกันชายแดนแบบบูรณาการ" ประกอบด้วย กำแพง/รั้ว + ระบบเฝ้าระวัง + CCTV/เทคโนโลยี + ถนนตรวจการณ์ + ระบบสื่อสาร + จุดผ่านสำหรับประชาชนและเกษตรกร

จึงขอเสนอพื้นที่เป้าหมายเชิงนโยบายในการสร้างรั้วถาวร โดยการจัดลำดับพื้นที่เป็น ๓ ระดับ ได้แก่

<u>ระดับที่ ๑ พื้นที่เร่งด่วนมาก</u> : ควรพิจารณาสร้างรั้วถาวรเป็นลำดับแรก

พื้นที่นำร่อง : พื้นที่แนวเส้นตรง ความยาว ๕๘ กม. ได้แก่ สระแก้ว , จันทบุรี และตราด เช่น บริเวณหลักเขต ๔๙-๕๑ , ๕๒-๕๙ และพื้นที่แนวเส้นตรงที่เหมาะสม

<u>ระดับที่ ๒ พื้นที่สำคัญ</u> : สร้างเป็นระยะ หลังผ่านการประเมินพื้นที่ชายแดน ชุมชนและพื้นที่เกษตร ได้แก่ สุรินทร์ , ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

เช่น บริเวณหลักเขต ๒-๓ , ๑๔-๑๕ และขยาย(เพิ่ม) เป็นช่วง ๆ ไม่จำเป็นต้องสร้างต่อเนื่องตลอดแนวตามความเหมาะสม

<u>ระดับที่ ๓ พื้นที่เฝ้าระวัง</u> : ใช้ รั้วคอนกรีตสำเร็จรูปและเทคโนโลยี (Smart Border) ได้แก่ บุรีรัมย์ และพื้นที่อื่นที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า

๒) **ประเด็นการสร้างความมั่นคงชายแดนคู่กับความมั่นคงของเกษตรกร** เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัยในพื้นที่การเกษตร พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และเป็นกำลังเสริมในการสนับสนุนยุทธวิธีด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนให้แก่ประเทศอย่างยั่งยืน ในการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) โดยการนำกลไกของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยอพยพ เนื่องจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และกองกำลังจากภายนอกประเทศชายแดน (ไทย-กัมพูชา) ดำเนินการเป็นกรณีศึกษาในพื้นที่ชายแดน โดยสนับสนุนและจัดที่ดินที่สามารถยึดคืนได้หรือพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด ให้เกษตรกรหรืออาสาสมัครในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนสิทธิในที่ดินทำกิน เช่น การใช้แนวทางการพิจารณาคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ควบคู่กับฐานข้อมูลผู้ประสบภัยจากศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบชายแดนไทย-กัมพูชา

/โดยขอเสนอ...

โดยขอเสนอแนวทางการดำเนินการเป็นตัวอย่าง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เบื้องต้น สำหรับพิจารณาดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการจัดสรร ตามตารางที่ ๑ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑ ตัวอย่าง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เบื้องต้น สำหรับพิจารณาดำเนินการคัดเลือกฯ

หลักเกณฑ์	แนวทางดำเนินงาน
๑. หลักพื้นที่	เป็นพื้นที่ของรัฐที่สามารถนำมาจัดตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ คทช. และไม่กระทบพื้นที่อนุรักษ์/พื้นที่ยุทธศาสตร์ที่ไม่สามารถจัดได้
๒. หลักความมั่นคงชายแดน	อยู่ในจังหวัด/อำเภอชายแดนและเป็นพื้นที่ที่รัฐเห็นว่าการมีชุมชนพลเรือนที่เข้มแข็งช่วยสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ
๓. หลักความเดือดร้อน	ให้ความสำคัญสูงสุดแก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์ชายแดนและสูญเสีย/ขาดแคลนที่ทำกิน
๔. หลักคุณสมบัติ	ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีภูมิลำเนาในพื้นที่/ใกล้เคียง และมีความสามารถประกอบอาชีพ
๕. หลักสมัครใจ	การเข้าร่วมโครงการต้องเป็นไปโดยสมัครใจ ไม่บังคับย้ายถิ่นหรือโยกย้ายประชาชนเพื่อเป็นแนวป้องกัน
๖. หลักใช้ประโยชน์จริง	ต้องประกอบอาชีพและใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์ ห้ามซื้อขายหรือเปลี่ยนมือสิทธิที่ได้รับ
๗. หลักชุมชนและสิ่งแวดล้อม	จัดในรูปแบบชุมชน/แปลงรวม มีพื้นที่สาธารณประโยชน์ แหล่งน้ำ และพื้นที่อนุรักษ์ตามความเหมาะสม

๓) ประเด็นการ "ซ่อมอาชีพเดิม ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่น กลไกตลาดนำการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นถิ่น สร้างรายได้อย่างยั่งยืน" เป็นกรณีศึกษาในพื้นที่ชายแดน การกำหนดแนวทางการสร้างอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อฟื้นฟูและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบชายแดนไทย-กัมพูชา โดยให้แต่ละจังหวัดสำรวจ รวมกลุ่ม และคัดเลือกสินค้าพื้นถิ่นที่มีอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่เป็น "ของดีที่มีในพื้นที่จังหวัด" ตั้งแต่ ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และรัฐมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ "การตลาด" เป็นตัวกำหนด "การผลิตและการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม" ทั้งผลผลิตทางการเกษตร พืชผัก ผลไม้ อาหาร ปศุสัตว์ สมุนไพร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ภูมิปัญญา ทรัพยากร การท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพ ให้ตรงกับความต้องการอุปสงค์ของตลาด พร้อมพัฒนามาตรฐานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สามารถสร้างแบรนด์และเป็นสินค้าที่มีอัตลักษณ์ของจังหวัดหรือเชื่อมโยงโครงข่ายคู่ค้าทางธุรกิจ สร้างเขตเศรษฐกิจการค้าระดับอนุภูมิภาคในพื้นที่ลดการพึ่งพาด่านการค้าชายแดน

/๓.๑) ฟื้นฟู...

๓.๑) ฟื้นฟูอาชีพเดิมของเกษตรกรในพื้นที่ชายแดน โดยปรับระบบการตลาดจาก "พึ่งพาตลาดชายแดนเป็นหลัก" ไปสู่ "ตลาดหลายช่องทาง" เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง แม้เกิดข้อจำกัดหรือการปิดด่านชายแดน ตามบริบทพื้นที่ แม้ด่านเปิดก็ขายได้ ด่านปิดก็ยังขายได้" ได้แก่

- ตลาดชายแดน
- ตลาดภายในประเทศ
- ตลาดออนไลน์/Modern Trade
- ตลาดต่างประเทศผ่านเส้นทางอื่น

๓.๒) ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่น ค้นหาของดี ⟶ สร้างตลาด ⟶ ผลิต ⟶ แปรรูป ⟶ จำหน่าย ⟶ เพิ่มรายได้เกษตรกร

ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่นที่เป็นอาชีพรองจากอาชีพหลักของแต่ละพื้นที่ โดยใช้วัตถุดิบและศักยภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นฐาน ซึ่งแต่ละจังหวัดสามารถกำหนดรูปแบบและประเภทอาชีพให้สอดคล้องกับบริบท ปัญหา และความต้องการของพื้นที่ ภายใต้ Concept เดียวกันหรือแนวทางที่ใกล้เคียงกัน พร้อมบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อสร้างช่องทางรายได้ที่หลากหลายและมั่นคงให้แก่เกษตรกร สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้อย่างต่อเนื่อง แม้ในสถานการณ์การปะทะหรือข้อจำกัดด้านการค้าชายแดน ตัวอย่างเช่น กรณีศึกษา วัตถุดิบรองของจังหวัดสุรินทร์นอกเหนือจากการทำนา และ กรณีศึกษา การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเกรดรอง จังหวัดจันทบุรี และกลุ่มภาคตะวันออก เป็นต้น ตามตารางที่ ๒ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๒ พื้นที่ติดชายแดน ๘ จังหวัด อาจจะไม่ใช้โมเดลเดียวกันทั้งหมด แต่ปรับให้เข้ากับปัญหาความต้องการของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ โดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

กลุ่ม	จังหวัด	แนวทางเด่น
ตะวันออก	สระแก้ว–จันทบุรี–ตราด (ที่ได้รับผลกระทบทางตรง) และปราจีนบุรี (ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อม)	ผลไม้ + แปรรูป + ท่องเที่ยว + โลจิสติกส์
ตอนกลาง	บุรีรัมย์–สุรินทร์	ข้าว + ปศุสัตว์ + เกษตรแปรรูป
อีสานใต้ตอนบน	ศรีสะเกษ	ผลไม้ + ข้าว + หอมแดง/สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
อีสานตะวันออก	อุบลราชธานี	ข้าว + ปศุสัตว์ + เกษตรแปรรูป + Logistics เชื่อมประเทศที่สาม

/ดังนั้น...

ดังนั้น สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้แก่

- ข้อเสนอที่ ๑ การสร้างรั้วถาวรแนวชายแดน/รั้วอัจริยะ Smart Border โดยใช้เทคโนโลยีและระบบ AI

- ข้อเสนอที่ ๒ การจัดตั้งหมู่บ้านเกษตรกรรมเข้มแข็งตามแนวชายแดน (ปชด.) และการจัดที่ดินทำกินเพื่อการเกษตรตามแนวทางพิจารณาฯ ของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

- ข้อเสนอที่ ๓ การสร้างอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนไทย–กัมพูชา "ซ่อมอาชีพเดิม ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่น กลไกตลาดนำการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นถิ่น สร้างรายได้อย่างยั่งยืน "

สามารถเป็นเสนอแนวทางดำเนินงานในรูปแพ็คเกจข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันได้ ภายใต้หลักแนวคิด คือ

"ความมั่นคงชายแดน ควบคู่กับ ความมั่นคงของเกษตรกร"

ประโยชน์และผลกระทบ

๑) ประโยชน์ที่ได้รับ

หากรัฐบาลดำเนินการเชิงนโยบายได้ทันต่อสถานการณ์และขับเคลื่อนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๑) การมีรั้วถาวรตามแนวชายแดนในจุดยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่สำคัญ ช่วยสร้างความมั่นใจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดนและช่วยลดโอกาสการเกิดความขัดแย้งในพื้นที่แนวชายแดนไทย-กัมพูชา

๑.๒) การจัดตั้งหมู่บ้านเกษตรกรป้องกันชายแดน (ปชด.) และการจัดที่ดินทำกิน (คทช.) ควบคู่ไปกับการสนับสนุนมาตรการป้องกันชายแดนของภาครัฐ เป็นการช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ต้องอพยพหนีภัยหรือผู้ที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน ได้มีพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน นอกเหนือมาตรการจ่ายเงินเยียวยาเพียงอย่างเดียว ช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และช่วยเป็นกำลังเสริมสนับสนุนยุทธวิธีด้านความมั่นคงของภาครัฐตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา

๑.๓) การพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานรากชายแดน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรใน ๓ จังหวัดชายแดน ทั้งในด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด ภายใต้แนวคิด "ซ่อมอาชีพเดิม เสริมอาชีพใหม่ กลไกตลาดนำการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นถิ่น สร้างรายได้อย่างยั่งยืน"

/โดยผล...

โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการสร้างอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนไทย–กัมพูชา มีเป้าประสงค์เพื่อลดการพึ่งพามาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของภาครัฐ เป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์สู้รบพื้นที่ชายแดน (ไทย-กัมพูชา) ได้ตรงตามสภาพปัญหาและข้อเท็จจริง ช่วยลดภาระของภาครัฐได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

- มาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานชายแดน
- มาตรการช่วยเหลือเยียวยาชดเชยความเสียหายของเกษตรกร (พืช สัตว์ ประมง ทรัพย์สินฯ)
- มาตรการด้านการเงินและหนี้สินภาคเกษตร
- มาตรการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติกรณีพิเศษ (Emergency Labor Scheme)

๒) ผลกระทบเชิงบวกที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

๒.๑) Economic Impact รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น และเกิดธุรกิจเกษตรในชุมชน
๒.๒) Social Impact ครัวเรือนมีความมั่นคง ลดการอพยพและลดความเปราะบาง
๒.๓) Agricultural Impact เกิดระบบผลิต–แปรรูป–ตลาดครบวงจร
๒.๔) Security Impact ชุมชนชายแดนมีความเข้มแข็งและประชาชนมีความปลอดภัยมากขึ้น
๒.๕) Resilience Impact เศรษฐกิจสามารถรับมือกับการปิดด่านหรือวิกฤตชายแดนได้
๒.๖) Environmental Impact การใช้ที่ดินและทรัพยากรได้รับการวางแผนอย่างเหมาะสม

๓) ผลกระทบเชิงลบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

หากรัฐบาลไม่ดำเนินการแก้ไขเชิงนโยบายอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม จะเกิดผลกระทบเชิงซ้อน (Multiplier Impacts) ในระดับวิกฤต ดังนี้

๓.๑) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact) : เหตุผลสำคัญคือวิกฤตปี พ.ศ. ๒๕๖๘ แสดงให้เห็นชัดว่า หากรายได้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการผูกอยู่กับตลาดหรือด่านชายแดนเพียงช่องทางเดียว เมื่อด่านถูกจำกัดหรือปิด ผลกระทบจะส่งผ่านจาก ด่าน ⟶ ผู้ค้า ⟶ เกษตรกร ⟶ ครัวเรือน อย่างรวดเร็ว โดยกระทรวงพาณิชย์รายงานว่าช่วง ๕ เดือนแรกของปี ๒๕๖๘ การค้าชายแดนไทย–กัมพูชา มีมูลค่ากว่า ๘ หมื่นล้านบาท แต่หลังการปิดด่านมีการประเมินว่าหากปิดต่อเนื่อง มูลค่าการค้าชายแดนอาจหายไปกว่า ๒ หมื่นล้านบาท และข้อมูลทั้งปี ๒๕๖๘ การค้าชายแดนกับกัมพูชาลดลง ๔๗.๓% เหลือ ๑๒,๐๓๗ ล้านบาท ส่งผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

๓.๒) ผลกระทบด้านสังคม (Social Impact)

๓.๒.๑) ความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากภัยความมั่นคง เกษตรกรบางส่วนที่ขาดรายได้เลี้ยงชีพ มีความจำเป็นต้องเสี่ยงชีวิต ในการลักลอบเข้าพื้นที่การเกษตรของตนเองที่ไม่ปลอดภัย เพื่อดูแลหรือเก็บเกี่ยวผลผลิต นำไปสู่การบาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะหรือเสียชีวิต จากทุ่นระเบิดที่ตกค้างในพื้นที่และที่อยู่อาศัยมีความเสี่ยงจากสถานการณ์การปะทะทางทหาร

/๓.๒.๒)...

๓.๒.๒) วิกฤตสุขภาพจิตและความหวาดระแวงขั้นรุนแรง ประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ต้องเผชิญกับความหวาดระแวง ความวิตกกังวลขั้นวิกฤตต่อความปลอดภัยในชีวิตและการสูญเสียที่ดินทำกินอย่างสิ้นเชิงจากสถานการณ์ความไม่สงบที่พร้อมจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

๓.๒.๓) การอพยพฉุกเฉินและการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชน ประชาชนต้องละทิ้งที่อยู่อาศัย ทรัพย์สิน เครื่องจักรกลการเกษตร และสัตว์เลี้ยง เพื่ออพยพหนีภัยสงครามออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย ทำให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนและวิถีชีวิตทางสังคมตามแนวชายแดนเกิดการเปลี่ยนแปลง

๔) ผลกระทบด้านนโยบายของรัฐ (Policy & Political Impact):

๔.๓.๑) ข้อจำกัดทางกฎหมายที่ทำให้รัฐไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง หากไม่เร่งทบทวนและปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีเงื่อนไขครอบคลุมเฉพาะกรณี ภัยธรรมชาติ ทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ไม่สามารถอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณฯ มาเยียวยาเกษตรกรที่ประสบ "ภัยสงครามหรือภัยความมั่นคง" ได้

๔.๓.๒) มาตรการความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนขาดความยั่งยืน หากภาครัฐมุ่งเน้นให้ความสำคัญและขับเคลื่อนเฉพาะโครงการก่อสร้างรั้วความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย–กัมพูชา เพียงอย่างเดียว โดยขาดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบมีส่วนร่วมกับประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง อาจส่งผลเสียต่อความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและขาดความยั่งยืนในระยะยาว

๕. <u>ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้</u>

- ไม่มี –

๖. <u>ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

- ไม่มี -

๗. <u>ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</u>

การเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการเยียวยา ฟื้นฟู และคุ้มครองความมั่นคงของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการกระทำของกองกำลังนอกประเทศ (ไทย-กัมพูชา) เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑๑.๑ พระราชบัญญัติ (กฎหมายแม่บท)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ : มาตรา ๕๒ ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย

/พระราชบัญญัติ...

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ :

มาตรา ๒๗ การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อทรัพย์สินหรือภาระทางการเงินการคลังของรัฐ ต้องพิจารณาความคุ้มค่า ต้นทุน และผลประโยชน์โดยเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

มาตรา ๒๘ การมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการโดยรัฐบาลรับภาระชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ (กรณีมาตรการพักชำระหนี้และชดเชยดอกเบี้ยของ ธ.ก.ส.)

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ : ว่าด้วยอำนาจในการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย และการสั่งการอพยพประชาชนเพื่อความปลอดภัย

พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ : ว่าด้วยการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ และการบริหารจัดการภัยคุกคาม

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม : ว่าด้วยวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของธนาคารในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ :

มาตรา ๑๑ (๑) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การผลิต การแปรรูป การตลาด และการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

มาตรา ๑๑ (๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร การพัฒนาเกษตรกรรม รวมทั้งการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๓ การใดที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมของเกษตรกร สภาเกษตรกรแห่งชาติอาจร้องขอเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้

๑๑.๒ ระเบียบและประกาศ (กฎหมายลูก)

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ (และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม) เป็นเกณฑ์หลักในการกำหนดอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และด้านการดำรงชีพ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ว่าด้วยการแจ้งเตือนและการจัดการสถานการณ์วิกฤต

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารหนี้สาธารณะ เกี่ยวข้องกับการค้ำประกันเงินกู้หรือการชดเชยความเสียหายให้แก่สถาบันการเงินของรัฐ

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม : ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนฯ (สำหรับการช่วยเหลือเกษตรกรในเขต ส.ป.ก.)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗

/๑๑.๓ มติคณะ...

๑๑.๓ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๙ : เรื่อง ขออนุมัติจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นสำหรับดำเนินโครงการสนับสนุนการบริหารจัดการพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลังจังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ : เรื่อง มาตรการบรรเทาผลกระทบกรณีสถานการณ์ชายแดนไทย - กัมพูชา ของกระทรวงพาณิชย์

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ และวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ เรื่อง ขอความเห็นชอบมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากกรณีเหตุการณ์สถานการณ์บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ของคณะรัฐมนตรีมีมติตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๘ : เรื่อง การอนุมัติหลักเกณฑ์และกรอบวงเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา (ฉบับเดิม) ซึ่งข้อเสนอนี้เป็นการขอทบทวนและเพิ่มเติมจากมติดังกล่าว

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ : เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการชายแดนเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (อ้างอิงเพื่อสนับสนุนนโยบายเมืองคู่ขนานและการพัฒนาพื้นที่ชายแดน)

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๒๑ เรื่อง คณะกรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยอพยพเนื่องจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และกองกำลังจากภายนอกประเทศ

๘. <u>ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง</u>

ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ใน ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานภายใต้โครงการก่อสร้างรั้วความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย–กัมพูชา โดย "กองทุนหทัยทิพย์" มูลนิธิจุฬาภรณ์ และขอให้รัฐ พิจารณาเห็นชอบในหลักการเพื่อขยายผลการก่อสร้างรั้วถาวรในพื้นที่อื่นที่มีความเหมาะสม ตามยุทธวิธีด้านความมั่นคงตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้ง ๗ จังหวัด โดยมอบหมายให้ กระทรวงกลาโหม บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. ขอเสนอให้รัฐพิจารณาเห็นชอบในหลักการ โดยนำกลไกของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยอพยพ เนื่องจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และกองกำลังจากภายนอกประเทศชายแดน (ไทย-กัมพูชา) ในการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) เป็นกรณีศึกษาในพื้นที่ชายแดนโดยสนับสนุนและจัดที่ดินที่สามารถยึดคืนได้หรือพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรม

/ตามหลักเกณฑ์...

ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด ให้เกษตรกรหรืออาสาสมัครในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนสิทธิในที่ดินทำกิน โดยการใช้แนวทางการพิจารณาคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ควบคู่กับฐานข้อมูลผู้ประสบภัยจากศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบชายแดนไทย-กัมพูชา **สร้างความมั่นคงชายแดนคู่กับความมั่นคงของเกษตรกร** เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ความปลอดภัยในพื้นที่การเกษตร พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และเป็นกำลังเสริมในการสนับสนุนยุทธวิธีด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนให้แก่ประเทศอย่างยั่งยืน โดยมอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) บูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ขอเสนอให้รัฐพิจารณาเห็นชอบในหลักการ เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนไทย–กัมพูชา เป็นกรณีศึกษาในการ "ซ่อมอาชีพเดิม ส่งเสริมอาชีพพื้นถิ่น ถลไกตลาดนำการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นถิ่น สร้างรายได้อย่างยั่งยืน" เป็นกรณีศึกษาในพื้นที่ชายแดน เพื่อฟื้นฟูและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบชายแดนไทย-กัมพูชา โดยให้แต่ละจังหวัดสำรวจ รวมกลุ่มและคัดเลือกสินค้าพื้นถิ่นที่มีอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่เป็น **"ของดีที่มีในพื้นที่จังหวัด"** ตั้งแต่ ต้นน้ำ–กลางน้ำ–ปลายน้ำ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และรัฐมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ **"การตลาด"** เป็นตัวกำหนด **"การผลิตและการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม"** ทั้งผลผลิตทางการเกษตร พืชผัก ผลไม้ อาหาร ปศุสัตว์ สมุนไพร ผลิตภัณฑ์ชุมชน ภูมิปัญญา ทรัพยากร การท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพ ให้ตรงกับความต้องการอุปสงค์ของตลาด พร้อมพัฒนามาตรฐานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สามารถสร้างแบรนด์และเป็นสินค้าที่มีอัตลักษณ์ของจังหวัดหรือเชื่อมโยงโครงข่ายคู่ค้าทางธุรกิจ **สร้างเขตเศรษฐกิจการค้าระดับอนุภูมิภาคในพื้นที่ลดการพึ่งพาด่านการค้าชายแดน** โดยมอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันการศึกษา บูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนัยฤทธิ์ จำเล)
ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักประเมินนโยบายเกษตรกรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๙๐๓
โทรสาร. ๐ ๒๒๘๓ ๗๖๐๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@nfc.mail.go.th
ผู้รับผิดชอบ นายศศพรวิศ วัดนอิงศิริกุล
ผู้อำนวยการสำนักประเมินนโยบายเกษตรกรรม
เบอร์โทรศัพท์ ๐๙ ๒๘๒๕ ๒๕๓๒

QR Code สิ่งที่ส่งมาด้วย